

בש"פ 7829/16 - ציון דעדוש נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7829/16

כבוד השופט ס' ג'ובראן
ציון דעדוש

לפני:
העורר:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
מיום 6.10.2016 במ"ת 48221-07-16 שניתנה על ידי
כבוד השופט ב' שגיא

כ"ח בתשרי התשע"ו (29.9.2016)

תאריך הישיבה:

עו"ד עמית ויצמן
עו"ד יעל שרף

בשם העורר:
בשם המשיבה:

החלטה

1. לפניי ערר בהתאם לסעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופט ב' שגיא) מיום 6.10.2016 במ"ת 48221-07-16, במסגרתה הוחלט על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגד.

כתב האישום

2. נגד העורר ונאשם נוסף (להלן: יוגב וביחד: הנאשמים) הוגש ביום 25.7.2016 כתב אישום בן שני אישומים. האישום הראשון מייחס לנאשמים עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: חוק העונשין או החוק); ושורת עבירות לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 - ייצור הכנה והפקת סמים מסוכנים; החזקת סמים שלא לצריכה עצמית; החזקת חצרים לשם הכנסת סם מסוכן; והחזקת כלים המשמשים להכנסת סם מסוכן או לצריכתו.
3. האישום השני בכתב האישום מייחס לעורר בלבד סדרה של עבירות הלבנת הון לפי סעיף 3(א) בצירוף סעיף (ב) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון); הונאת נושים, לפי סעיף 439 לחוק העונשין; רישום כוזב במסמכי תאגיד, לפי סעיף 423 לחוק; וכן שורת עבירות לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס - 1980 - אי מסירת מידע; הפרת הגבלות; אי גילוי נכסים; אי מסירת נכסים; העלמת נכסים; והברחת נכסים.
4. על פי עובדות האישום הראשון, עת שכר העורר אולם בתל אביב (להלן: האולם), הנאשמים קשרו קשר להקים באולם מעבדה לצורך גידול סם מסוכן מסוג קנביס (להלן: הסם). לשם כך, הנאשמים רכשו ציוד רב ומשוכלל - ציוד חשמל, ציוד השקיה, וציוד גינון - אותו התקינו באולם יחד עם ציוד נוסף. ביום מעצרו הנאשמים החזיקו סם במשקל כולל של 10.5 ק"ג נטו ב-1,883 עציצים עם שתילים בתחילת תפוחתם.
5. על פי עובדות האישום השני - עת עמד נגד העורר צו כינוס נכסים - העורר פעל בדרכים שונות ושלא כדין במטרה להונות את נושיו וזאת באמצעות דיווח כוזב לכונס הנכסים; הקמת חברה; והשקעה באפיקים עסקיים נוספים תוך שימוש באנשי "קש" על מנת להסוות בעלותו ופעולותיו בחברה. בדרך זו העורר יצר מערך עסקי מסועף כאשר הפעילות העסקית, העברות הנכסים וההכנסות שנעשו במסגרת פעילות זו, תוך הונאת נושיו, מהווה רכוש אסור כהגדרתו בחוק איסור הלבנת הון.
- ההליכים עד כה
6. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים המתנהלים נגדו. בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של העורר במעשים המיוחסים לו - דו"חות פעולה; אמרות יוגב בעת מעצרו והודאתו המאוחרת; חו"ד סם של מומחה מז"פ; לוחות תצלומים; הודעות העורר; הודעות של מי שעמדו בקשר עסקי עם העורר; חומר חשבונאי; וגרסת העורר. בנוסף טענה המשיבה כי נגד העורר קמה עילת מעצר מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(3) וסעיף 21(א)(1)(א) לחוק המעצרים. כן הפנתה המשיבה לעברו הפלילי של העורר, הכולל בין היתר הרשעות בעבירות מרמה וגידול סמים.
7. בדיון מיום 11.9.2016 בבקשת המעצר הסכים בא-כוח העורר לקיומן של ראיות לכאורה אולם ביקש לבחון אפשרות שחרורו לחלופת מעצר, ובית המשפט הורה לשירות המבחן להכין תסקיר מעצר בעניינו. בתסקיר המעצר שהוגש התייחס שירות המבחן לנתוני האישום של העורר ולעברו הפלילי. שירות המבחן התרשם כי העורר תופס עצמו כמי שנחלץ לעזרת חברו - יוגב - ומצמצם מחלקו הנטען במעבדת הסמים המדוברת וכי העורר התקשה להציג תכנית נורמטיבית להתמודדות עם קשייו. עוד צוין כי לעורר דפוסים עבריינים מבוססים המגבירים סיכון וכי לאורך שנים הוא מתקשה להיענות לגבולות המוצבים לו. עם זאת, שירות המבחן בחן את המפקחים המוצעים - שכבר פיקחו בעבר בהצלחה על העורר - והתרשם מהם לחיוב. לאור זאת שירות המבחן המליץ לשקול את שחרורו של המשיב למעצר בית

מלא בפיקוח.

8. לאחר שמיעת טענות הצדדים בדיון מיום 6.10.2016, בחר בית המשפט המחוזי שלא לאמץ את עמדת שירות המבחן והורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים. בית המשפט סבר כי מעשיו של העורר – לפחות בהקשר של עבירות הסמים המיוחסות לו – מעידים על מסוכנות ברורה, שכן מדובר בהתנהלות עבריינית עסקית שמטרתה הפצת סמים והפקת רווח כספי משמעותי. בנוסף, לעמדת בית המשפט המחוזי, מעשים מרמתיים כגון אלו המיוחסים לעורר באישום השני מלמדים על קושי בסיסי ליתן אמון בעורר עצמו. הנתונים הנוספים שהוצגו אודות העורר, כך נקבע, אך מחזקים מסקנה זו. בית המשפט סבר כי עברו הפלילי של העורר – הרשעותיו הטוריות בעבירת גידול סמים בנסיבות דומות ובעבירת מרמה וקיומו של עונש מאסר מותנה המרחף מעל ראשו – מעידים על העדר מורא מצד העורר, על התנהלות "קרה ועסקית" ועל יכולותיו המניפולטיביות. לבסוף ציין בית המשפט המחוזי כי העובדה שהמפקחים שהוצעו נמצאו כראויים על ידי שירות המבחן אינה חזות הכל וזאת בהינתן האמור לעיל ובהינתן אף התכנים השליליים שעלו לאורך כל התסקיר. מכאן הערר.

הערר

9. בערר שלפניי, העורר טוען כי לא היה מקום לדחות את המלצת שירות המבחן בעניינו ולהורות על מעצרו עד תום ההליכים. לעמדת העורר, בית המשפט המחוזי לא נתן משקל לחלקו המשני של העורר בתכנית העבריינית, שכן לטענתו יוגב הוא שהיה הרוח החיה מאחורי המעשים. עוד טוען העורר כי במקרים חמורים יותר – בהם דובר בכמות סם נכבדת יותר ובנאשמים עם עבר פלילי עשיר משל העורר – שוחררו הנאשמים לחלופות מעצר. לעמדת העורר, שגה בית המשפט המחוזי בהתעלמו מהמלצת שירות המבחן – שניתנה לאחר בחינת מכלול השיקולים – זאת בהעדר כל נימוק לכך. לבסוף נטען כי תכלית המעצר עד תום ההליכים היא מניעתית, ולכן אין להתייחס לשיקולים אחרים מלבד הרמטיות החלופה המוצעת ומניעת אפשרות הישנות ביצוע העבירות המיוחסות לעורר. ככל שאלו נבחנו על ידי שירות המבחן – היה מקום להורות על שחרורו של העורר לחלופת מעצר, כך העורר.

10. המשיבה, מצידה, מתנגדת לשחרורו של העורר לחלופת מעצר וטוענת כי משהסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה לא רשאי הוא להעלות טענות בדבר רמת מעורבותו, אשר אינן מתיישבות עם כתב האישום. זאת ועוד, כך נטען, העורר הורשע אך לפני כשנה בביצוע עבירות סמים בנסיבות דומות וכן הורשע בעבירת מרמה חמורה. לגרסת המשיבה, ניתן לראות בכך דפוס של מניפולטיביות בהיקפים נרחבים המקשה ליתן אמון בעורר. המשיבה מוסיפה ומדגישה כי המלצתו הסופית של שירות המבחן אינה מתיישבת עם האמור לאורך התסקיר וכי צדק בית המשפט המחוזי משבחר שלא לקבל המלצה זו. לבסוף המשיבה מציינת כי בתכנון העברייני היה גלום פוטנציאל גבוה יותר והדבר משליך על המסוכנות הנשקפת מן העורר.

דיון והכרעה

11. לאחר שעיינתי בהודעת הערר ובהחלטתו של בית המשפט המחוזי, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

12. המסגרת הנורמטיבית לדיון בעניינו קבועה בחוק המעצרים. לפי סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים, בית המשפט יורה על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים – ככל שנקבע כי קיימות נגדו ראיות לכאורה ועילת מעצר – אך אם נמצא כי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור. בנוסף, על בית המשפט לבחון האם ניתן להשיג תכלית זו באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני (ראו: סעיף 22(א) לחוק המעצרים; בש"פ 8389/15 אבו כאטר נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (27.12.15)).

13. ואולם, הלכה היא שבית המשפט יבחן את אפשרות שחרורו של הנאשם לחלופת מעצר לפי בחינה דו שלבית; ראשית, עליו לבחון האם ככלל, בנסיבות המקרה וברמה העקרונית, קיימת חלופה אשר עשויה להפיג את המסוכנות המיוחסת לנאשם ואת החשש לשיבוש מהלכי משפט לרמה מתקבלת על הדעת (ראו: בש"פ 1765/16 פרקש נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (17.3.2016); בש"פ 4658/15 פישר נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (9.7.2015)). ככל שקיימת חלופה כזו, בית המשפט יבחן את החלופות הקונקרטיות המוצעות בעניינו של הנאשם ואת מידת התאמתן להשגת תכליות המעצר (ראו למשל: בש"פ 5285/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 11 (10.8.2015); בש"פ 4327/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (25.6.2015)).

14. בית המשפט המחוזי, לאחר שעמד על כלל השיקולים הרלבנטיים לשאלת מעצרו של העורר – כולל המלצות של שירות המבחן – הגיע למסקנה כי בנסיבות המקרה אין הצדקה לשחרור העורר לחלופת מעצר. מסקנה זו מקובלת עליי ולא מצאתי הצדקה להתערב בה. כאמור, העורר טען כי שגה בית המשפט בבחירתו שלא לאמץ את המלצות שירות המבחן. לעניין זה, ידועה ההלכה לפיה תסקיר מעצר, למרות הערכת מקצועיותו הרבה, מהווה המלצה בלבד, ובית המשפט רשאי להפעיל שיקול דעתו בהתחשב בכלל האינטרסים העומדים לפניו (ראו: ע"פ 333/10 סרנקו נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (28.10.2010); ע"פ 8659/13 אלמליח נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (14.5.2014); בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל (29.6.2005)). המקרה שלפניי אינו יוצא דופן, על אחת כמה וכמה משבית המשפט המחוזי התייחס ובחן את ממצאיו של שירות המבחן ובחר מדעת לסטות מהם לאחר שנתן דעתו למסוכנות הגבוהה שנשקפת מן העורר.

15. בהקשר זה, מצאתי כי החלטת בית המשפט המחוזי היתה מפורטת והתבססה על טעמים חזקים שעומדים לחובתו של העורר, וביניהם כמות הסם שנתפסו ברשותו והפוטנציאל הטמון במעשיו של העורר; רמת מעורבותו בתכנית העבריינית; עברו הפלילי, אשר כולל הרשעה בעבירת סמים בנסיבות דומות ובעבירת מרמה; רמת התחכום והמשאבים שנדרשו לביצוע הפעולות המיוחסות לו; והקושי לתת בו אמון נוכח הדברים האמורים ולאור הישנות מעשים דומים. סבורני, בדומה לעמדת בית המשפט המחוזי, כי טעמים אלו גוברים על התרשמותו החיובית של שירות המבחן מן המפקחים שהוצעו על ידי העורר. לאור כל האמור, מצאתי כי יש לדחות את הערר.

16. סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ט בתשרי התשע"ז (31.10.2016).

ש ו פ ט